

Verken een plekje uit de Zwinstreek

Naam: De zee.....

Locatie: Parkeerplaats Gerrit van Hoekestraat 2, Retranchement.....

Beschrijving:

Grensloos genieten in het Zwin

Het spel van eb en vloed, van nat en droog, maakt de flora en fauna van het natuurgebied `Het Zwin` zo bijzonder.

Tot de 18^e eeuw was het zwin een machtige zeearm. Brugge dankt er haar bloei aan, evenals Aardenburg, Sluis en Sint Anna ter Muiden. Tegenwoordig heersen de vogels op de schorren van het zwin. Maar liefst 110 inheemse soorten broeden hier.

Lopend over de duinen, richting de zee ben ik elke keer weer nieuwsgierig hoe het strand er bij zal liggen. Elke dag is het anders. Door de lichtinval van zon, wolken, wind, getij, de temperatuur, het moment van de dag en nog heel veel meer. Als je verder loopt richting de zee, zie je in noordoostelijke richting de monding van de Westerschelde en de kustlijn van Vlissingen tot de vuurtoren van Westkapelle. In westelijke richting, een oneindig uitzicht met heel ver in zee het windmolenpark. In zuidwestelijke richting de kust van Knokke tot de haven van Zeebrugge.

En tussen deze uitzichten bewegen zich de getijden van eb en vloed. Een onvermoebare hoeveelheid energie, onder invloed van de massa van de maan en de zon, die twee keer per dag het zeewater het natuurgebied 'Het Zwin' in en uit laat stromen.

Bij hoogwater overspoelt de zee de zwinvlakte die achter de duinenrij ligt. Een gebied van slikken en schorren met veel bijzondere planten die tegen het zoute water kunnen.

Vanaf strandpaviljoen De Zeemeeuw kunt u de vloedlijn volgen tot de loopbrug (nodig bij springtij) om vervolgens de duinen op te gaan. Boven aangekomen wandelt u over de duinen terug naar het strandpaviljoen (45 wandelminuten).

Duizenden foto's zijn er van de zwinvlakte gemaakt en elk plaatje zal anders zijn. Op het strand wordt veel naar haaiëntanden gezocht. Deze fossielen zijn meer dan 15 miljoen jaar oud en stammen uit de tijd dat er in dit gebied een tropisch klimaat was.

Gedicht van Frank van Pamelan

Het Zwin

De geul stroomt leeg, de mensen stromen vol
Verwachting richting sluffermond en buigen
Hun hoofden: het vertrouwde protocol
Waarmee Zeeuws-Vlamingen hun eer betuigen

Aan zand en zout, aan hoe door eb en vloed
Het Vlaamse vlakkeland in tweeën kloofde
En rijk door de getijden werd gevoed
Getuige de devoot gebogen hoofden

Als misdienaren zoekt men stap voor stap
In stilte tussen stenen, tussen schelpen
De scherpe, zwarte krenten in de pap
Waarmee de zee hun land kan overstelpen

Dus buig uw hoofd en geef uw leven zin
Ga haaiëntanden zoeken in het Zwin

1.

2. Zondag 9 juli 2006

De monding van het zwin heeft nog meer rijke historie. Er zijn in de Middeleeuwen veel schepen in zeeslagen vergaan en de restanten liggen hier nog meters diep onder het zand. Als er bij een zuidwester storm veel zand is uitgeschuurd is er kans dat er restanten uit het verleden te voorschijn komen. Er liggen nog heel wat schatten begraven! Op uw verkenningstocht kunt u de strandjutter van het zwin, Johan Verplanken uit Retranchemant, tegenkomen. Johan ziet de monding van het natuurgebied als zijn achtertuin, welke onderhouden moet worden. Aangespoeld afval brengt hij dagelijks naar eenzelfde "stortplaats" zodat alles na verloop van tijd opgehaald kan worden door de vuilopruimingsdienst van Knokke. Dat een Belgische gendarme hem ooit dreigde op de bon te zetten voor illegale dumping van afval zal altijd een mooie anekdote blijven.

In het zwingebied gaat er geen dag voorbij dat de zon niet schijnt. Dat geeft de bezoeker de mogelijkheid om, zeker als "de zon in de zee zakt", mooie plaatjes te schieten voor in het vakantiealbum. In de zomermaanden vertrekken vanaf het zwinstrand de catamarans met cursisten van catamaranschool de Zeemeeuw. Er zijn nog meer sportieve activiteiten te bewonderen of te leren. Het mooie is dat ze allemaal gebruik maken van de nooit aflatende energie bronnen, wind en stroming.

www.catamaranschooldezeemeeuw.nl

Geschiedenis, heden en toekomst van het Zwin.

Het Zwin is ontstaan rond het begin van onze jaartelling. Als gevolg van een rijzing van de zeespiegel waren er doorbraken in de duinenrij langs de Noordzeekust. Door deze doorbraken schuurden zich in het achterland diepe geulen uit. De in die tijd ontstane Zwingeel breidde zich aanzienlijk uit in de twaalfde eeuw, toen er opnieuw grote overstromingen waren. In het achterland ontstond een wijdvertakt geulensysteem, waardoor steden als Damme en Brugge bereikbaar werden voor de scheepvaart. Vrij spoedig begonnen de geulen ook weer te verzanden. Ondanks allerlei maatregelen werd de bevaarbaarheid van het zwin steeds minder. De aanslibbing bracht ook een aanzienlijk voordeel met zich mee. Steeds grotere delen van het zwin konden worden ingepolderd. Doordat de duinen bij Knokke zich in oostelijke richting uitbreidden, werd inpolderen zelfs in het mondingsgebied mogelijk.

In het mondingsgebied is nog zo'n 200 hectare schor overgebleven. Dit schor wordt aan de zeezijde begrensd door een duinenrij, en aan de landzijde door de in 1872 aangelegde Internationale dijk. De Zwingeel dringt het gebied binnen door een opening in de duinenrij. Direct achter de geulmonding liggen zandige strandvlakten, die verder landinwaarts overgaan in meer slibrijke schorren. De schorren zijn belangrijk als broedgebied voor vogels. Onder meer tureluur, kluut en scholekster broeden er. Vanaf de zeedijk is de kleine zilverreiger bijna dagelijks waar te nemen tijdens zijn zoektocht naar voedsel in de na vloed achter gebleven plassen. Op het schor komt erg veel lamsoor voor, in België heet het "Zwinblomme". Ook talrijk op het schor zijn o.a. strandkweek en zoutmelde. In het vloedmerk komt de zeldzame zeebiet veel voor en langs de zeedijk is de gele hoornpapaver te vinden.

Het zwin ligt voor 80 procent op Belgisch grondgebied. Het beheer vindt dan ook plaats in nauwe samenspraak met de Belgische beheerder. Een smalle strook schor langs de zeedijk wordt in de zomermaanden beweid met schapen.

Toegankelijkheid:

Het gebied is vanaf het wandelpad op de zeedijk goed te overzien. Van het nederlandse deel zijn de stranden, de geulmonding en de strandvlakten vrij toegankelijk.

Het schor is niet vrij toegankelijk, maar hier worden in de zomer regelmatig excursies georganiseerd: in juli en augustus iedere donderdagochtend om 10.00 uur.

Het aanvragen van een excursie in groepsverband kan bij Het Zeeuwse Landschap, tel. 0113-569110 of via de e-mail: info@hetzeeuwselandschap.nl

Wil je meer weten over dit unieke natuurgebied dan is er aan vlaamse zijde van het zwin een bezoekerscentrum met de nadruk op geschiedenis en flora&fauna en aan nederlandse zijde een bezoekerscentrum met als thema zand.

Uitbreiding van het Zwin

De geulen van natuurgebied het zwin zullen na 2015 verder landinwaarts lopen tot aan Retranchement.

Het zwin zal dan met 120 hectare zijn vergroot, met als doel verzanding tegen te gaan en de natuurschade door de verdieping van de Westerschelde deels te compenseren. Tien hectare van het te ontpolderen gebied ligt in Nederland, de rest in Vlaanderen, tussen Retranchement en Knokke.

De uitbreiding van dit natuurgebied heeft helaas ook nadelige gevolgen voor de omringende landbouwgebieden en niet iedereen is dan ook blij met de uitbreiding. Door de verzilting is er nauwelijks nog iets te verbouwen op de omliggende landerijen.

Hopelijk zal er in de toekomst een goed evenwicht zijn in de economische en ecologische belangen van dit fantastische gebied.